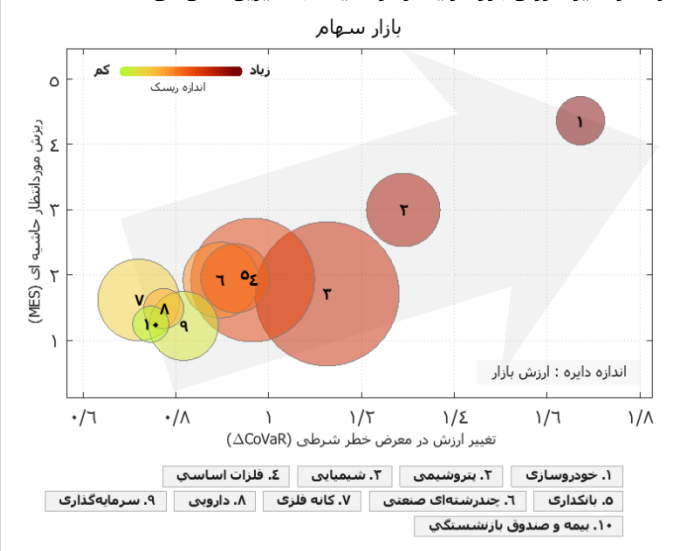
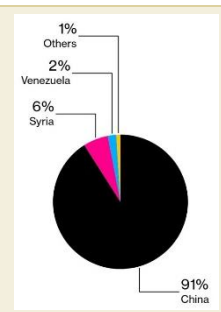


ریسک سیستمی بازار سهام در هفته گذشته

(مطابق تصویر زیر) طی هفته گذشته، مجدداً صنایع «**خودروسازی**» و «**پتروشیمی**» بیشترین سهم را در ریسک سیستمی بازار سهام داشتند و نمادهای مطرح درج شده در این دو صنعت نظیر «**خودرو**»، «**ورنا**»، «**خگستر**»، «**خزامیا**»، «**خسپا**»، «**شبندر**»، «**شپنا**»، «**شتران**» و «**شاوان**» سهم بسزایی در ایجاد ریسک سیستمی داشته‌اند. تداوم روند افزایش استرس در این دو صنعت طی هفته‌های اخیر، حاکی از وجود بی‌ثباتی کم‌سابقه بویژه در حوزه سیاست‌گذاری است که لازم است توجهات لازم در این باره صورت گیرد. (طبق راهنما؛ طیف رنگ، میزان سهم از ریسک سیستمی و اندازه دایره، ارزش بازار هر یک را در مقایسه با سایرین نشان می‌دهد)



ایران در سه ماهه سوم ۲۰۲۳ میلادی با تولید ۲/۹۳ میلیون بشکه نفت در روز به جایگاه سوم در اوپک دست یافت. عربستان با تولید روزانه ۸/۹۹ و عراق با تولید روزانه ۴/۲۹ میلیون بشکه رتبه اول و دوم را داشته‌اند. کویت با تولید ۲/۵۵ و امارات با تولید ۲ میلیون بشکه در روز رتبه چهارم و پنجم را کسب نمودند. بلومبرگ مدعی شده است که حدود ۹۱٪ نفت ایران در ۱۰ ماهه نخست ۲۰۲۳ میلادی به چین، ۶٪ به سوریه، ۲٪ به ونزوئلا و ۱٪ به سایر کشورها صادر شده است.



نفت جهانی پس از مناقشه جدید در منطقه خاورمیانه از ۸۳/۵ دلار به ۹۳/۸ دلار در هر بشکه افزایش یافت و آطور که کارشناسان اظهار می‌کنند بدلیل چشم‌انداز رکودی و انتظاری که از کاهش تقاضای نفت بویژه از سوی آمریکا و چین وجود دارد، پس از این افزایش چند روزه، قیمت نفت مجدداً نزولی خواهد شد. در ادامه روسیه و عربستان گفتند که سیاست کاهش عرضه نفت را ادامه خواهند داد. ۱۹ آبان عراق هم اعلام کرد که از سیاست کاهش عرضه نفت اوپک پلاس حمایت می‌کند. همچنین کشورهای تولیدکننده نفت گفته‌اند ۵ آذر ماه در زمینه سیاست تولید و عرضه نفت نشستی خواهند داشت. در نتیجه معتقدیم با توجه به تحولات تاریخی قیمت و تحولات حوزه سیاست‌گذاری، نفت برای عبور از سقف تاریخی خود در ۱۳۸ دلار مجدداً روند صعودی پیدا کند. ایران در قانن بودجه ۱۴۰۲ صادرات روزانه ۱/۴ میلیون بشکه در روز با قیمت هر بشکه ۸۵ دلار را پیش‌بینی کرده است.



تنظیم‌گری برخی کشورها در زمینه هوش مصنوعی

نگرانی‌ها در مورد تهدیدهای هوش مصنوعی، کشورها را به تکاپو برای قانون‌گذاری در زمینه مدیریت و کنترل آن واداشته است. برخی کشورها تاکنون اقداماتی نظیر تهیه راه‌نما و منشور اصول اخلاقی در طراحی و استفاده از هوش مصنوعی، تشکیل سازمان‌ها و موسسات نظارتی و تعیین مرزها و محدودیت‌های قانونی برای فعالیت هوش مصنوعی داشته‌اند. به طور مثال، در آمریکا فرمان اجرایی جدیدی صادر شده است که توسعه‌دهندگان هوش مصنوعی را ملزم می‌کند دولت را از فعالیت‌های خود مطلع کنند و نتایج دست‌آیندی (مانند ایمنی خطرات زیستی) در مقابل هوش مصنوعی را به اشتراک بگذارند. اروپا نیز در تلاش است بنحوی نگرانی‌ها در این زمینه را رفع کند طوری‌که مقررات مذکور برای استارت‌آپ‌ها دست و پاگیر نشود. در سایر کشورها مانند چین، ژاپن و برزیل نیز قوانینی (Ant Group) اخیراً توانست مجوز عرضه محصولات با زبان هوش مصنوعی به مردم را در دولت دریافت کند. بر اساس مقررات در چین، شرکتها باید قبل از عرضه محصولات مبتنی بر هوش مصنوعی به جامعه، ارزیابی‌های امنیتی لازم را ارائه و مجوز لازم را دریافت کنند.

عضویت ایران در بریکس از دی ماه ۱۴۰۲ رسمیت می‌یابد. ملحق شدن ایران، آرژانتین، مصر، اتیوپی، عربستان سعودی و امارات به بریکس بعنوان اعضای جدید آن نقطه عطف مهمی تلقی می‌شود که انتظار می‌رود در شرایط تحریم ظالمانه غرب علیه کشور، مانند یک هوای تازه موجب گشایش‌های جدی در عرصه سیاسی و اقتصادی شود. اعضای بریکس عملاً این امکان را خواهند داشت که به ۴۰٪ منابع مالی و ۳۰٪ اقتصاد جهان دسترسی آسان‌تری داشته باشند و با فراهم کردن زیرساخت‌های نهادی و مقرراتی لازم در مسیر توسعه تعاملات تجاری و بازرگانی با کشورهای مهمی قرار گیرند. کارشناسان به‌مقتضد عضویت ایران در بریکس بعنوان یکی از تولیدکنندگان نفت و گاز و هاب ترانزیتی منطقه، می‌تواند یک رخداد «برد» بوده باشد. مجموع تولید ناخالص داخلی ۵ عضو اصلی بریکس (برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی) در سال ۲۰۲۳ میلادی، حدود ۳۱/۵٪ تولید ناخالص داخلی جهان است که اضافه شدن اعضای جدید به آن، این نسبت را به ۳۷٪ افزایش خواهد داد (۲۵ هزار میلیارد دلار). در حالی است که سهم گسترده هفت (آمریکا، کانادا، بریتانیا، فرانسه، ایتالیا، آلمان و ژاپن) از تولید ناخالص جهان در حال حاضر حدود ۲۹،۹٪ است.

راهبردهای اروپا برای ۶ تهدید پیش روی اتحادیه

در سند راهبردی کمیسیون اروپا، موضوعات مورد تمرکز این اتحادیه در سال‌های آینده دیده شده است. در این سند ۶ چالش بعنوان تهدیدهای اروپا در آینده معرفی و به اقدامات اولیه‌ای برای مواجهه با آنها اشاره شده است. این تهدیدات عبارتند از:

ا. بازگشت ژئوپلیتیک: اروپا باید وابستگی‌های جدی خود را به سایر کشورها کاهش دهد و در عوض از منابع داخلی خود استفاده و تولید را در قاره اروپا افزایش دهد.

۲. مدل اقتصادی پایدار: اروپا باید پایداری مدل اقتصادی خود را با در نظر گرفتن ظرفیت‌های کره زمین و تمدن بشری در عصر جدید تقویت کند.

۳. تقویت EIB : نقش بانک سرمایه‌گذار اروپا (EIB) باید تقویت شود و بیش از ۳۲/۰۰۰ همت در سال تأمین مالی از طریق آن انجام پذیرد.

۴. نیروی کار ماهرتر: نیروی کار اروپا بیش از هر زمان دیگری تحصیل کرده‌تر است و عدم تطابق ایجاد شده، باعث کمبود نیروی کار ماهر برای بسیاری از جایگاه‌های شغلی فنی و مهارتی شده است، که در این راستا باید تخصیص مجدد صورت گیرد.

۵. نابرابری بیش از حد درآمدی: زندگی برای کارگران کم درآمد در حال سخت‌تر شدن. دست و افرادی که هزینه بیشتر برای غذا و سایر مایحتاج می‌دهند سهم کمتری از درآمد دارند. لذا شکاف و اختلاف طبقاتی هم در درون هر کشور و هم بین کشورهای مختلف عضو افزایش یافته و باید توزیع درآمد مجدد صورت پذیرد.

۶. تهدید دموکراسی: قطبی شدن فضای سیاسی در کشورهای عضو و ارائه اطلاعات نادرست سبب گرایش بیشتر جامعه اروپا به احزاب پوپولیست شده است.

موسسه رتبه بندی مودیز که جزء (۳) موسسه رتبه‌بندی برتر دنیاست، چشم‌انداز خود از رتبه اعتباری آمریکا را بدلیل بدهی‌های مالی سنگین و پایدار دولت این کشور در رتبه «Aaa» از سطح «پایدار» به «منفی» کاهش داد. [این اقدام دنبال کاهش رتبه این کشور توسط یکی دیگر از آژانس‌های مطرح رتبه‌بندی (موسسه فیچ) در شهریور ماه امسال اتفاق افتاد. فیچ رتبه آمریکا را از AAA+ به AA+ تغییر داده بود.] موسسه مودیز معتقد است بدلیل نرخ بهره بانکی بالا در صورت عدم اجرای سیاست مالی موثر برای کاهش هزینه یا افزایش درآمد دولت، کسری این کشور بسیار بزرگ‌تر و پایدارتر خواهد شد بنحوی که قدرت بازپرداخت این بدهی‌ها را تضعیف می‌کند.

هفته منتهی به ۱۹ آبان ۱۴۰۲ - شماره ۳۰